

Tema 1. Höga och låga kusten

FAKTABLAD B1. Jordens historia

Enligt nu rådande uppfattning har planeten jorden existerat i 4,6 miljarder (4600 miljoner) år. Den geologiska tidsskalan är indelad i olika rangordnade tidsenheter som kallas eon, era, period och epok.

Figuren nedan visar en förenklad tidslinje med viktiga händelser under jordens historia samt perioderna från kambrium till nutid.

Tiden före kambrium kallas övergripande för prekambrium. Prekambrium utgör hela 87 procent av den geologiska tidsskalan. Under denna tid bildades de flesta bergarter i Sverige och Finland. De första livsformerna uppstod också då.

Efter prekambrium utvecklades livet och blev "snabbt" mångformigare. Människans tid på jorden utgör mindre än en tusendel av jordens historia.

Några viktiga händelser:

Ordovicium – de första landväxterna (mossor)

Silur – de första sporväxterna, de första fiskarna

Devon – de första insekterna

Karbon – de första skogarna

Perm – kräldjurens blomstringstid

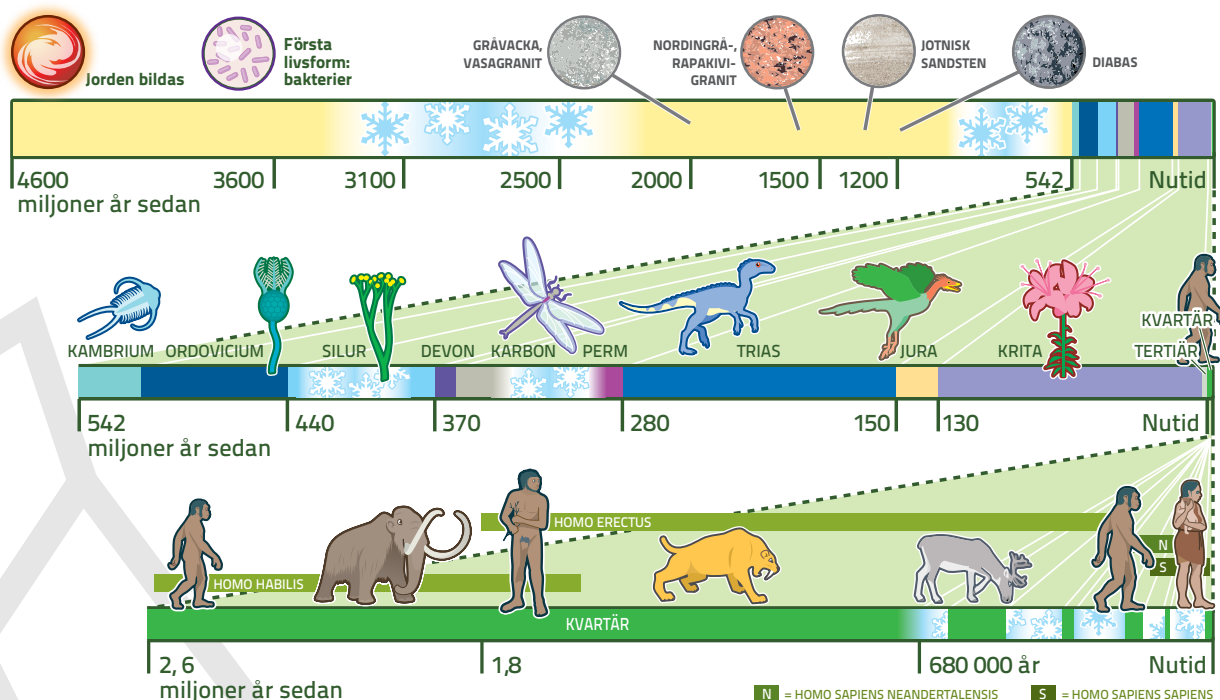
Trias – de första däggdjuren

Jura – dinosauriernas blomstringstid, de första fåglarna

Krita – de första blomväxterna, dinosaurierna dör ut

Tertiär – de första människorna, däggdjurens blomstringstid

Tidsskalan revideras vartefter forskarna lär sig mera om utvecklingen på jorden, bland annat för att dateringsmetoderna blir bättre och nya fynd görs.

Den geologiska tidsskalan

Åldrarna i tidsskalan anges i miljoner år (Ma)

Eon	Era	Period	Epok	Utvecklingen av växter & djur
FANEROZOIKUM	Kenozoikum	Neogen	Holocen	Människan
			Pleistocen	
		Paleogen (Tertiär)	Pliocen	
			Miocen	
			Oligocen	
			Eocen	
			Paleocen	
	Mesozoikum	Krita	"Reptilernas tid"	Dinosaurierna och flera andra arter dör ut
		Jura		De första blommande växterna
		Trias		Första fåglarna
	Paleozoikum	Perm	"Amfibiernas tid"	Dinosaurierna dominerar
		Karbon		Trilobiterna och flera andra havsdjur dör ut
		Devon	"Fiskarnas tid"	Första reptilerna
		Silur		Stora kolträsk
		Ordovicium	"De ryggradslösa djurens tid"	Rikligt med amfibier
		Kambrium		Första fossilen av insekter
	PROTEROZOIKUM	Ediacaran	Kallas allmänt för Prekambrium och utgör 87% av den geologiska tidsskalan	Första fiskarna
		Cryogenian		Första landväxterna
		Tonian		Första organismerna
		Stenian		Första encelliga organismerna
		Ectasian		Äldsta bergarterna
		Calymmian		Jorden bildas
		Statherian		
ARKEIKUM	Neo-	Orosirian		
	Meso-	Rhyacian		
	Paleo-	Siderian		
	Eo-			
HADES				

Gränserna enligt ICS (Internationella kommissionen för stratigrafi) 2004

©Källa: Åbo akademi, institutionen för geologi och mineralogi, Finland.

